

УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

¹ Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто особливості управління структурою капіталу підприємства. Визначено, що основною метою управління капіталом підприємства є дотримання в процесі розвитку підприємства фінансової стійкості.

Ключові слова: капітал підприємства, структура капіталу, управління капіталом, фінансова стійкість.

Abstract

Peculiarities of enterprise capital structure management are considered. It is determined that the main purpose of enterprise capital management is to maintain financial stability in the process of enterprise development.

Key words: enterprise capital, capital structure, capital management, financial stability.

Вступ

Діяльність підприємства в умовах ринкової економіки будь-якої форми власності, організаційно-правового статусу і галузевої спрямованості безпосередньо залежить від фінансового капіталу та його структури. Досягнення стратегічних цілей підприємства також значно залежить від ефективності управління капіталом підприємства та його структурою, тобто визначення загальної потреби в них, формування оптимальної структури, умов їх залучення. У зв'язку з цим виникає багато питань: як залучити засоби при створенні підприємства; куди в першу чергу їх спрямувати на початку діяльності; як профінансувати поточну виробничу діяльність; які джерела і в якому обсязі використовувати при розширенні виробництва. Ці питання можна деталізувати до нескінченності, але усі з них можна дати одну відповідь – власний та залучений капітал допоможе вирішити якщо не всі то принаймні більшу частину проблем, що виникають на підприємстві.

Виклад основних результатів дослідження

Сучасне економічне становище підприємств, що функціонують в умовах ринкової економіки, потребує від власників та фінансових менеджерів ефективного управління капіталом, уважного контролю та своєчасного коригування його структури. Адже оптимальна структура капіталу дозволяє отримувати максимальний прибуток, забезпечити рентабельність, фінансову стійкість та високі показники ліквідності, кредитоспроможності та платоспроможності. Так, оптимізація структури джерел фінансування лише за критерієм максимізації ціни підприємства відображає односторонній погляд на проблему управління структурою фінансових ресурсів, так як не враховує вплив сформованої структури на результативні показники діяльності підприємства.

Управління капіталом підприємства – це ціла система підходів і методів обґрунтування та втілення менеджерських рішень, спрямованих на визначення оптимальних розмірів його обсягу та структури, а також ефективного залучення капіталу з різноманітних джерел та в різних формах для здійснення підприємницької діяльності [1, с. 114; 2, с. 57].

Існують певні методичні підходи, метою яких є забезпечення такого співвідношення внутрішніх та зовнішніх джерел фінансового капіталу підприємства, яке б дозволило досягти найвищих показників господарської діяльності підприємства. Так, для контролю за поточним станом структури капіталу необхідно регулярно визначати показники, за допомогою яких здійснюється оцінювання ефективності управління капіталом підприємства. Аналіз управління капіталом підприємства являє собою процес дослідження основних результативних показників ефективності його функціонування з метою виявлення резервів подальшого підвищення цієї ефективності. Для цього потрібно регулярно здійснювати аналіз фінансових коефіцієнтів, який базується на розрахунку абсолютних та відносних показників фінансової діяльності підприємства, порівнюючи їх між собою.

Слід зазначити, що нині як за кордоном, так і в Україні, на практиці переважає утилітарний, вузько направлений підхід до аналізу фінансового капіталу, який ґрунтується в основному на вирішенні завдань з управління окремими видами активів підприємства і джерелами їх формування. У зв'язку з

цим капіталу як економічній основі бізнесу, системі, що включає в себе сукупність майнових відносин і зобов'язань, у практиці фінансового й управлінського аналізу, а також у теорії економічного аналізу не приділяється достатньої уваги.

Процес вивчення капіталу повинний містити в собі два основні системні аспекти дослідження: вивчення генетичних сторін системи (у даному випадку – це формування капіталу) і вивчення функціональних сторін системи (процесу функціонування капіталу) [3, с. 133]. При використанні цієї системи аналізу визначаються різноманітні коефіцієнти, які характеризують результативність використання капіталу підприємства в цілому та окремих його елементів.

У системі дослідження ефективності використання капіталу найбільше розповсюдження отримали такі групи аналітичних фінансових коефіцієнтів: оцінки рентабельності капіталу; оцінки оборотності капіталу; фінансової стійкості; ліквідності та платоспроможності; фінансового левериджу. Зокрема ефект фінансового левериджу І.О. Бланк вважає коефіцієнтом, який визначає рівень додатково сформованої рентабельності власного капіталу при іншій структурі позикового капіталу, і на сьогодні він є одним із основних механізмів, за допомогою якого реалізується важливе завдання фінансового менеджменту – максимізація прибутковості при заданому фінансовому ризику [4, с. 182].

У цілому розрахунок економічних показників, які характеризують капітал підприємства та його структуру, дає змогу оцінити ефективність обраного підходу до управління структурою капіталу, та, можливо, передбачити наслідки переходу до іншої, більш ефективної стратегії управління підприємством.

Висновки

Таким чином, система управління капіталом підприємства вважається ефективною лише у тому випадку, коли вона дає змогу не лише раціонально використовувати наявні ресурси, а й забезпечувати активний системний пошук можливостей подальшого розвитку підприємства. Налагодження ефективного механізму управління капіталом дозволяє керівникам повністю досягати цілей і завдань, які стоять перед їхнім підприємством.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Домбровська С. О. Стратегічні орієнтири управління структурою капіталу підприємства. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2018. № 4. С. 113—119.
2. Дробот Я. В., Туча В. О. Оптимізація структури капіталу промислового підприємства як чинник його ефективного функціонування. Економічний простір. 2019. № 150. С. 55—60.
3. Швиданенко Г. О., Шевчук Н. В. Управління капіталом підприємства: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2006. 440 с.
4. Бланк И. А. Управление формированием капитала. Киев: "Ника Центр", 2000. 512 с.

Друзенко Владислав Михайлович – студент групи МФК-186, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: vladikdruzenko@gmail.com

Науковий керівник: **Віталій Володимирович Зянько** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Druzenko Vladislav Mikhailovich – student of the МФК-186 group, Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: vladikdruzenko@gmail.com

Supervisor: **Zianko Vitalii V.** - Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance and innovative management, Vinnitsa National Technical University. Vinnitsa.